

POSUDOK OPONENTA HABILITAČNEJ PRÁCE

Autor: MUDr. Pavla Čermáková, PhD.
Téma: Brain health over the life-course/ Zdraví mozku
v průběhu života
Pracovisko autora: Klinika psychiatrie a lékařské psychologie, 3. lékařská
fakulta, Univerzita Karlova, Praha
Vedný odbor: Hygiena, preventivní lékařství a epidemiologie
Akad. rok: 2020/21
Oponent: prof. MUDr. Zuzana Krištůfková, PhD., MPH
Pracovisko oponenta: Katedra epidemiologie, Fakulta veřejného
zdravotnictva, Slovenská zdravotnícka univerzita
Bratislava, Slovenská republika

MUDr. Pavla Čermáková, PhD., predložila habilitačný spis prezentujúci jej vedecko-pedagogický profil postavený na súčasnom stave vedeckého bádania a poznania problematiky zdravia mozgu v priebehu ľudského života. Problematika je v súčasnosti vysoko aktuálna aj v súvislosti s trendom starnutia populácie, ktorý nastoľuje mnoho otázok motivujúcich vedeckých pracovníkov orientovaných na kvalitu života. Multifaktorová etiológia mozgových porúch v populačnej vekovej dimenzii reflektujúcej starnutie populácie, nerovnosť poskytovania zdravotnej starostlivosti, geografickú disparitu v symptomatológii diagnostikovaných porúch mozgu, ako aj vzťah socioekonomického statusu k ich rozvoju, kladie mimoriadne nároky na dizajn projektov a aplikáciu analytických nástrojov v takýchto štúdiách. Na úvod chcem konštatovať, že MUDr. Pavla Čermáková, PhD sa postavila s náležitou profesionálnou erudíciou k týmto problémom a pripravila kvalitnú habilitačnú prácu.

Autorka predkladá habilitačný spis ako súbor 13 vedeckých prác publikovaných v „peer review“ časopisoch, z nich v 5 je prvým autorom, doplnený komentárom k dosiahnutým výsledkom. MUDr. Čermáková sústredila svoju pozornosť na tri oblasti výskumu v predmetnej problematike a predstavuje ich v habilitačnom spise.

Prvou je epidemiológia mentálnych porúch v Českej republike. Hodnotí mentálne poruchy z pohľadu záťaže populácie v komunitnom prostredí aj vo vzťahu zmien symptómov depresie a zníženia kvality kognitívnych funkcií v priebehu času u seniorov.

V druhej oblasti venuje pozornosť symptómom depresie a kognitívnemu zdraviu u Európskych seniorov s vekom nad 65 rokov. Všíma si aj nerovnosti v distribúcii symptómov mozgových chorôb ako aj využívanie služieb starostlivosti o mentálne zdravie.

V tretej oblasti sa sústreďuje na tému: perspektívy vývoja v priebehu života pri ochoreniach mozgu. Sleduje kauzálne asociácie kardiovaskulárnych porúch ale aj sociálno-

ekonomických rizikových faktorov v nižšom veku s mozgovými poruchami v seniorskom veku.

Autorka využíva údaje získané v rámci medzinárodných projektov, ako sú SHARE, ktorého sa Česká republika zúčastnila v rokoch 2006-2017, HAPIEE, v rámci ktorého boli zbierané údaje v Čechách v rokoch 2002-2004 a 2006-2008, CARDIA, ktorý prebiehal v 4 štátoch USA v období 1985-2016, zo Švédskeho registra demencií, ale aj z prieskumu vykonaného v Čechách v roku 2017 (CZEMS). Ako epidemiológ oceňujem použité metódy ako sú longitudinálna populačná štúdia, prierezová populačná štúdia a náležité štatistické metódy a nástroje, čo s vysokými počtami respondentov pozdvihujú kvalitatívnu úroveň dosiahnutých výsledkov, napriek autorkou diskutovaným biasom.

Výsledky získané vo vyššie uvedených projektoch boli publikované v medzinárodných vedeckých časopisoch a sú tiež výsledkom medzinárodnej spolupráce, v ktorej autorka preukázala solídnu aktivitu dokumentujúcu vysokú kvalitu jej tvorivej vedeckej práce. Medzinárodná spolupráca jej umožnila prístup k veľkým kohortám z národných registrov škandinávskych a stredo európskych krajín aj USA, čím len posilnila relevantnosť vedeckých informácií prameniacich z takýchto štúdií. Všetky tieto práce sú cenným prínosom do poznatkovej databázy o kvalite života v časovom horizonte od detstva po seniorský vek. Ako príklad možno uviesť prácu publikovanú v časopise *Neurology* r. 2018. V tejto práci autorka so svojim tímom prináša poznatky o vzťahoch socioekonomického znevýhodnenia v detskom veku k zníženej hladine kognitívnych funkcií v seniorskom veku (aj keď nesúvisí s rýchlosťou poklesu kognitívnych funkcií v čase). Podobne ďalšia práca publikovaná v *Journal of the American Heart Association* v r. 2017 prináša cenný poznatok o vzťahu poškodenia kardiovaskulárneho systému (merané markermi srdcovej disfunkcie) u mladých dospelých k poškodeniu mentálneho zdravia (merané MRI) v strednom veku. A možno uviesť ďalšie práce, výsledky ktorých sú prezentované publikáciami v kvalitných medzinárodných vedeckých časopisoch s vysokým impaktovým faktorom a s náležitým citačným ohlasom vo vedeckej komunite. Kvalitu prezentovaných dát a výsledkov umocňuje aj už spomenutá tímová spolupráca autorky habilitačnej práce dosahujúca medzinárodnú úroveň. Ide o výsledky, ktoré možno charakterizovať ako prioritné a svojou originalitou sú cenným príspevkom do svetovej vedeckej poznatkovej databázy o mentálnom zdraví.

Z verejno-zdravotného hľadiska je pozoruhodné, že komplex rizikových faktorov ako nedostatočná senzitivita a špecifická symptomatickej diagnostiky, podcenená zdravotná starostlivosť, podcenenie a nedodržiavanie terapeutického režimu ako aj nedostatok zdrojov v systéme zdravotnej starostlivosti, spoločne označované ako nerovnosť v liečebnej starostlivosti „Treatment gap“ je zodpovedný za stav, v ktorom sa väčšine osôb s mentálnymi poruchami nedostáva požadovanej, resp. žiadnej zdravotnej starostlivosti.

Záver: Konštatujem, že predložená habilitačná práca MUDr. Pavly Čermákovvej PhD., je spracovaná na solídnej úrovni a je evidentným vedeckým prínosom do problematiky mozgových porúch. Habilitačná práca prezentuje MUDr. Pavlu Čermákovú, PhD., ako vyzretú vedecko-pedagogickú osobnosť medzinárodného formátu. Habilitačná práca zodpovedá svojím rozsahom a obsahom podľa § 72 odstavca 3 Zákona o vysokých školách (č. 111/1998 Sb.) a podľa Kritérií pro habilitační a jmenovací řízení na UK doplnené Opatřením

rektora č. 9/2014, č. 17/2014 a č. 26/2017 nárokom kladeným na habilitačnú prácu. Preto odporúčam jej prijatie k habilitačnému pokračovaniu a na základe jeho úspešného priebehu odporúčam, aby bol MUDr. Pavle Čermákovej PhD. udelený vedecko-pedagogický titul „docent“ v obore: Hygiena, preventívni lekárství a epidemiológia.

Otázka na autora:

Aké sú Vaše osobné skúsenosti (pozitíva aj negatíva) z longitudinálnych populačných štúdií?

prof. MUDr. Zuzana Krištúfková, PhD., MPH

V Bratislave 5. 1. 2021